

Lastenpsykiatria

EPA 1 - Lapsen yksilötutkimus	2
EPA 2 - Perheen haastattelu.....	4
EPA 3 - Lastenpsykiatrinen akuuttitoiminta	6
EPA 4 - Lastenpsykiatrisen lääkehoidon periaatteet	8
EPA 5- Työn aiheuttaman psyykkisen kuormituksen hallinta	11
EPA 6 – Lastenpsykiatriassa käytettyjen psykososiaalisten hoitojen periaatteet	13
EPA 7 - Mielenterveyslain mukaisen tarkkailuprosessin toteuttaminen	16
EPA 8 - Näyttöön perustuva lääketiede EPA - Potilaan ongelman ratkaisu tietohaun avulla	18

EPA 1 - Lapsen yksilötutkimus

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva osaa itsenäisesti haastatella ja havainnoida lasta osana lastenpsykiatriasta tutkimusta. Erikoistuva osaa kommunikoida havaintonsa lapselle, perheelle ja työryhmälle soveltuvin tavoin sekä kirjata havaintonsa sairauskertomukseen jäsennellysti

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Aihealueen puutteellinen osaaminen voi hidastaa tutkimusvaihetta ja heikentää tulosten laatua, heikentää hoidon laatua ja vaarantaa potilasturvallisuutta.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen:

Perustieto lapsen ikäsidonnaisista kognitiivisista, emotionaalisista ja kommunikaatiotaidoista. Ymmärrys käytettävissä olevista havainnoinnin, vapaan kommunikaation, epäsuorien kommunikaatiovälineiden, puolistrukturoidun ja strukturoidun haastattelun perusmenetelmistä lastenpsykiatriassa
Taito valita tilanteeseen soveltuvan tasoinen haastattelun väline

Vuorovaikutustaidot

Kontaktin luominen ja yhteistyösuhteen rakentaminen lapsen kehitystason (emotionaalisen, senso-motorisen, kognitiivisen ja kommunikatiivisen) huomioiden.
Lapsen turvallisuuden tunteen tukeminen
Lapsen vireys- ja motivaatiotilan huomioiminen

Yhteistyötaidot

Kyky yhdessä muun työryhmän kanssa koota lapsesta ja ympäristöstä tehdyt havainnot kokonaiskuvaksi lapsen vahvuuksista ja häiriötiloista.
Osaa viestittää yksilötutkimuksen havainnoista työryhmälle ja yhteistyötahoille

Johtaminen ja ammatillisuus

Oman tutkimuksellisen roolin/osuuden ymmärtäminen ja neuvottelu moniammatillisen lastenpsykiatrisen työryhmän osana

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Harjoittelu käytännön kliinisissä tilanteissa suoran ja epäsuoran ohjauksen tuella
Itseopiskelu ja erikoistuvien lääkäreiden koulutukset
Käytännön harjoittelu osana kliinistä työtä

Arviointimenetelmät

Haastattelutilanteen suora havainnointi tai videointi, esimerkiksi vastaanottotapahtuman havainnointi -lomake lapsen ja perheen hoitoon soveltaen.

Itsenäisen haastattelutaidon arviointi yhteisen arviointikeskustelun avulla.
Potilaskertomusmerkintöjen arviointi lähikouluttajan kanssa, esimerkiksi
potilastapauskeskustelulomake lapsen ja perheen hoitoon soveltaen.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Lähikouluttajan arvioinnin perusteella erikoisalan vastuhenkilö tekee lopullisen
luottamuspäätöksen.

Ensimmäinen arviointi suositellaan tehtäväksi jo koejakson aikana. Osaamisen edistymistä
arvioidaan erikoislääkärikoulutuksen eri vaiheissa.

EPA 2 - Perheen haastattelu

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva osaa itsenäisesti haastatella perhettä ja havainnoida perheen vuorovaikutusta lastenpsykiatriseen tutkimukseen liittyen.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Aihealueen puutteellinen osaaminen voi hidastaa tutkimusvaihetta ja heikentää tulosten laatua, heikentää hoidon laatua ja vaarantaa potilasturvallisuutta.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen

- Ymmärtää lapsen vaikuttavat yksilölliset, vuorovaikutukselliset ja systeemiset näkökulmat
- On omaksunut perheen dynamiikkaa koskevan teoreettisen tiedon
- Osaa kerätä keskeisen tiedon lapsen kehitystason, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin huomioivalla tavalla
 - osaa kartoittaa perheen rakennetta ja kehitysvaiheita
 - osaa kartoittaa lapsen voimavaroja ja ongelmia suhteessa perhetaustaan
- Osaa tehdä asiakirjamerkinnot perheen tapaamisista

Vuorovaikutustaidot

- Osaa ottaa kontaktin kaikkiin läsnä oleviin perheenjäseniin
- Ymmärtää haastattelussa mukana olevien lasten kehitykselliset tarpeet
- Osaa ohjata keskustelua sensitiivisellä tavalla
- On omaksunut dialogisesti keskustelemaan työtavan
 - osaa rohkaista vuorovaikutukseen sanallisilla ja ei-sanallisilla tavoilla
 - osaa integroida tietoa
 - osaa antaa palautetta selkeästi ja ymmärrettävästi
- Osaa havainnoida vuorovaikutusta
- On omaksunut valmiuksia hallita haastattelun aikana mahdollisesti syntyviä ristiriitatilanteita
- Suhtautuu kunnioittavasti ja empaattisesti koko perheeseen

Terveyden edistäminen

- Osaa huomioida ja tukea perheellä käytössä olevia, lapsen kehityksen kannalta positiivisia taitoja

Yhteistyötaidot

- Osaa toimia moniammatillisessa työryhmässä / työparina perheen haastattelutilanteessa.
- Osaa viestittää perhetutkimuksen havainnoista tarpeen mukaan työryhmälle ja yhteistyötahoille.

Johtaminen ja ammatillisuus

- ymmärtää huoltajien kanssa saavutettavan yhteistyön merkityksen

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Harjoittelu käytännön kliinisissä tilanteissa suoran ja epäsuoran ohjauksen tuella

Itseopiskelu ja erikoistuvien lääkäreiden koulutukset

Käytännön harjoittelu osana kliinistä työtä

Arviointimenetelmät

Haastattelutilanteen suora havainnointi tai videointi, esimerkiksi vastaanottotapahtuman havainnointi -lomake lapsen ja perheen hoitoon soveltaen.

Itsenäisen haastattelutaidon arviointi yhteisen arviointikeskustelun avulla.

Potilaskertomusmerkintöjen arviointi lähikouluttajan kanssa, esimerkiksi

potilastapauskeskustelulomake lapsen ja perheen hoitoon soveltaen.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Lähikouluttajan arvioinnin perusteella erikoisalan vastuuhenkilö tekee lopullisen luottamuspäätöksen.

Ensimmäinen arviointi suositellaan tehtäväksi jo koejakson aikana. Osaamisen edistymistä arvioidaan erikoislääkärikoulutuksen eri vaiheissa.

EPA 3 - Lastenpsykiatrinen akuuttitoiminta

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva osaa yhdistää esitiedoista ja tutkimustuloksista saadut tiedot ja havainnot hoidon kiireellisuuden määrittämiseksi. Osaa asianmukaisen erotusdiagnostiikan. Osaa järjestää soveltuvan jatkoselvittelyn ja hoidon

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Aihealueen puutteellinen osaaminen voi heikentää hoidon laatua ja vaarantaa potilasturvallisuutta

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen

- osaa yhdistää lapsen ja perheen tilanteesta havaitut ja kerätyt tiedot lastenpsykiatriseen tietoon ja osaamiseen ja tehdä tilannearvion
- osaa tehdä lastenpsykiatrisen diagnostisen arvion akuuttitilanteessa huomioiden psykososiaalisen kuormituksen, psykoottiset oireet, itsetuhoisuuden ja väkivaltariskin sekä
- osaa huomioida mahdolliset somaattiset syyt oireen taustalla
- osaa akuuttitilanteen lääkehoidon asianmukaisen käytön
- osaa tehdä asianmukaisen jatkosuunnitelman ja arvioida onko päivystyksellinen lastenpsykiatrinen osastohoito tarpeellinen
- tuntee lastensuojelulain mukaiset ilmoitusvelvollisuudet ja osaa toimia niiden mukaisesti
- tuntee mielenterveyslain ja osaa toimia sen edellyttämällä tavalla (tarkkailulähete, tarkkailuhaastattelu, rajoitustoimenpiteet)

Vuorovaikutustaidot

- osaa akuutti- ja kriisitilanteissa tarvittavat vuorovaikutustaidot
- hallitsee psykososiaalisen ensiavun periaatteet

Yhteistyötaidot

- hallitsee moniammatillisen yhteistyön akuuttitilanteessa esim. sivistystoimen, lastensuojelun, poliisin ja lääketieteen muiden alojen toimijoiden kanssa

Johtaminen ja ammatillisuus

- kykenee toimimaan kriisitilanteissa työryhmän johtajana

- suhtautuu myöntämielisesti lapseen ja perheeseen, säilyttäen ammatillisuuden vaikeissakin tilanteissa
- tunnistaa oman osaamisensa rajat ja konsultoi tarvittaessa

Tiedonhallinta ja oppiminen

- Seuraa ajankohtaista tieteellistä kirjallisuutta ja hoitosuosituksia aihealueeseen liittyen.

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Taitojen omaksuminen edellyttää tavallisesti noin 12 kk:n ajan työskentelyä toimipisteessä, jonka toimintaan sisältyy akuuttiluonteista työtä

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Itseopiskelu ja erikoistuvien lääkäreiden koulutukset (akuuttitoiminta)

Käytännön harjoittelu osana kliinistä työtä

Lähikouluttajan ohjaus

Arviointimenetelmät

Konsultaation tuella suoritettu vähintään 20 potilaan akuuttitilanteen arvio ja jatkohoidon suunnitelma

Itsenäisesti hoidettujen tapausten läpikäyminen potilastapauskeskusteluissa ja potilaskertomusmerkintöjen avulla lähikouluttajan kanssa

Erikoistuvan lääkärin toiminnan havainnointi vastaanottotilanteessa (esimerkiksi mini-CEX)

Palaute työryhmältä (erikoistuva kerää)

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Lähikouluttajan arvioinnin perusteella erikoisalan vastuuhenkilö tekee lopullisen luottamuspäätöksen.

Ensimmäinen arviointi suositellaan tehtäväksi ensimmäisen koulutusvuoden aikana.

EPA 4 - Lastenpsykiatrisen lääkehoidon periaatteet

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva lääkäri tuntee lastenpsykiatrisen lääkehoidon toteuttamisen periaatteet sekä tavallisimmat lastenpsykiatrisessa hoidossa käytettävät lääkkeet sekä päivystyksellisen lääkehoidon erityispiirteet

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Aihealueen puutteellinen osaaminen voi heikentää hoidon laatua ja vaarantaa potilasturvallisuutta

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen:

- Osaa perustiedot lastenpsykiatrisesta psykofarmakologiasta ja kehitysvaiheen vaikutuksesta lääkehoidon toteuttamiseen
 - ADHD-lääkkeet
 - Psykoosilääkkeet
 - SSRI-lääkkeet
 - Bentsodiatsepiinit
 - Mielialantasaajat
 - Melatoniini
 - Hydroksitsiini
 - Beetasalpaajat
- Tuntee lääkehoidon käyttöaiheet ja vasta-aiheet
- Osaa seurata lääkevastetta
- Osaa toteuttaa lapsen lääkehoitoon liittyvän somaattisen arvion
- Tuntee lääkehoidon aloitusvaiheessa ja seurannassa vaadittavat tutkimukset ja osaa tulkita vastaukset
- Tuntee ja osaa arvioida mahdolliset lääkityksen haittavaikutukset ja lääkeaineiden väliset interaktiot
- Osaa arvioida aktiivisesti lääkkeen jatkamisen tai lopettamisen tarvetta
- Osaa dokumentoida yllä mainitut asiat

Vuorovaikutustaidot:

- Osaa kertoa lääkehoidon käyttöaiheista, virallisen käyttöaiheen ulkopuolisen käytön perusteista, hyödyistä ja haitoista ymmärrettävästi sekä lapselle että huoltajille
- Osaa kertoa milloin lääkehoito ei ole aiheellinen tai se on syytä lopettaa

Terveysten edistäminen:

- Osaa huomioida muut lääkehoitoon vaikuttavat terveydelliset tekijät kuten ruokavalio, liikunta ja lepo ja antaa niistä asiallista tietoa lapselle ja perheelle

Yhteistyötaidot:

- Osaa kertoa työtovereille moniammatillisessa työyhteisössä ja yhteistyökumppaneille ymmärrettävästi lääkehoidon käyttöaiheista ja vaikutuksista
- Osaa kertoa milloin lääkehoito ei ole aiheellinen tai se on syytä lopettaa
- Hoitovastuun siirtyessä perusterveydenhuoltoon osaa antaa perusterveydenhuollon hoitavalle lääkärille riittävät ohjeet lääkityksen seurannan ja mahdollisen lopetuksen toteuttamiseksi

Tiedonhallinta ja oppiminen

- Seuraa ajankohtaista tieteellistä kirjallisuutta ja hoitosuosituksia aihealueeseen liittyen.

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

- Aloittaa lastenpsykiatrisen lääkehoidon ja huolehtii lääkehoidon seurannasta/ seurannan ohjelmoimisesta sekä
 - 1) vanhemman kollegan ohjauksessa/konsultaation avulla että
 - 2) itsenäisesti ja osoittaa asiaan liittyvän osaamisensa. Edellä mainittuihin tulee sisältyä useita eri lääkeaineryhmiä ja myös päivystyksellisiä tilanteita.
- Huolehtii lääkehoitoon liittyvistä määräyksistä ja asianmukaisista kirjauksista
- Osaa suhtautua lastenpsykiatriseen lääkehoitoon tutkimustiedon pohjalta
- Ottaa huomioon lapsen ja huoltajien lääkehoitoon liittyvät kysymykset, huolenaiheet ja mielipiteet
- Tuntee virallisista käyttöaiheista poikkeavan lääkehoidon lainsäädännölliset periaatteet

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

- Itseopiskelu ja erikoistuvien lääkäreiden koulutukset (psykofarmakologia)
- Käytännön harjoittelu osana kliinistä työtä

Arviointimenetelmät

Erikoistuvan lääkärin toiminnan havainnointi vastaanottotilanteessa ja yhteinen lääkehoitoon ja sen toteutukseen ja dokumentointiin liittyvä arviointikeskustelu.

Osoittaa lääkehoidon toteuttamiseen liittyvän osaamisensa sekä ohjaajan valvonnassa että itsenäisesti.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Lähikouluttajan arvioinnin perusteella erikoisalan vastuhenkilö tekee lopullisen luottamus päätöksen.

Osaamisen edistymistä arvioidaan erikoislääkärikoulutuksen eri vaiheissa.

EPA 5- Työn aiheuttaman psyykkisen kuormituksen hallinta

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva tunnistaa lastenpsykiatriseen työhön liittyvät psyykkiset kuormitustekijät ja tuntee keinoja säädellä kuormittumista

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Aihealueen puutteellinen osaaminen voi heikentää hoidon laatua ja vaarantaa potilasturvallisuutta

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen

- Tuntee ja tunnistaa lyhyt- ja pitkäkestoisen stressin vasteet elimistössä
- Ymmärtää elintapojen ja elämäntilanteen vaikutuksen omaan jaksamiseen
- Oppii tuntemaan ja soveltamaan itselleen toimivia stressinhallintakeinoja (mm. rentoutuminen, hengittämisharjoitukset, HOT- / Mindfulness –teoria ja tekniikat)

Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot

- Osaa hyödyntää esimiehen tukea, työnohjausta, mentorointia, konsultaatiota, vertaistukea ja moniammatillista työryhmää kuormituksen säätelyssä

Johtaminen ja ammatillisuus

- Ymmärtää ihmissuhdetyöhön liittyvän kuormituksen riskin
- Tunnistaa osaamisensa ja jaksamisensa rajat
- Tunnistaa oman roolinsa ja kykenee asiaan kuuluvasti rajaamaan omaa työtään moniammatillisessa yhteistyössä sekä ohjaamaan vastuut oikeille tahoille
- Tunnistaa kuormittumisen merkit itsessään ja osaa pyytää apua tarvittaessa

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Hallitsee yllä mainitut tiedot, taidot ja asenteet (kohta 3)

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Itseopiskelu ja erikoistuvien lääkäreiden koulutukset

Käytännön harjoittelu osana kliinistä työtä

Lähikouluttajan ohjaus

Työnohjaus

Arviointimenetelmät

Työyhteisöltä kerätty palaute ja itsearviointi yhteistyötaidoista (esim. Yhteistyötaidot-lomake, <https://www.yleislaaketiede.fi/osaamisen-arviointi/tyovalineet/yhteistyotaidot/>)

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Lähikouluttajan kanssa keskustellun perusteella erikoisalan vastuhenkilö tekee lopullisen luottamus päätöksen.

Osaamisen edistymistä arvioidaan erikoislääkärikoulutuksen eri vaiheissa.

EPA 6 – Lastenpsykiatriassa käytettyjen psykososiaalisten hoitojen periaatteet

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva lääkäri tuntee lastenpsykiatriassa käytetyt eri psykososiaaliset hoitomuodot (psykoedukaatio, psykososiaaliset interventiot, psykoterapiat) ja niiden teoriataustan, käyttöaiheet, toteuttamisen ja hoitovasteen seurannan periaatteet

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Aihealueen puutteellinen osaaminen voi heikentää hoidon laatua ja vaarantaa potilasturvallisuutta

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen:

Tietää eri psykososiaalisten hoitojen teoriataustat

Tietää eri psykososiaalisten hoitojen käyttöaiheet ja vasta-aiheet

Osaa perustiedot ainakin seuraavista lastenpsykiatrisista psykososiaalisista yksilö- ja ryhmähoitomuodoista

- Psykoedukaatio
- Lasten ja nuorten kognitiivinen psykoterapia
- Lasten ja nuorten traumapsykoterapiat
- Psykodynaaminen psykoterapia
- Perhepsykoterapia
- Varhaislapsuuden vuorovaikutusterapiat
- Ryhmähoidot ja ryhmäpsykoterapia
- Luovat terapiat
- Toimintaterapia
- Neuropsykologinen kuntoutus
- Ratkaisukeskeinen terapia
- Lapsen psykoterapiaan liittyvä työskentely vanhempien kanssa
- Verkostoituvat hoitomuodot
- Tutkimusnäyttöön perustuvat psykososiaaliset interventiot eri häiriöryhmissä
- Dialektinen käyttäytymisterapia

Osaa tehdä arvion psykososiaalisen hoidon tarpeesta ja seurata hoidon vastetta

Tuntee psykososiaalisen hoidon aloitusvaiheessa ja seurannassa vaadittavat tutkimukset (esim haastattelu tai arviointilomakkeet) ja osaa tulkita vastaukset

Tuntee ja osaa arvioida mahdolliset psykososiaalisen hoidon hyödyt ja mahdolliset haitat

Osaa arvioida psykososiaalisen hoidon jatkamisen tai lopettamisen tarvetta

Osaa dokumentoida yllä mainitut asiat

Vuorovaikutustaidot:

Osaa kertoa psykososiaalisen hoidon aiheista, perusteista, hyödyistä ja mahdollisista haitoista ymmärrettävästi sekä lapselle että huoltajille

Osaa kertoa milloin psykososiaalinen hoito ei ole aiheellinen tai se on syytä lopettaa

Terveyden edistäminen:

Osaa huomioida lapsen tilanteeseen vaikuttavat arkielämän terveydelliset tekijät kuten ruokavalio, liikunta ja lepo ja antaa niistä asiallista tietoa lapselle ja perheelle

Yhteistyötaidot:

Osaa kertoa työtovereille moniammatillisessa työyhteisössä ja yhteistyökumppaneille ymmärrettävästi psykososiaalisten hoitojen käyttöaiheista ja vaikutuksista

Osaa kertoa milloin psykososiaalinen hoito ei ole aiheellinen tai se on syytä lopettaa

Hoitovastuun siirtyessä perusterveydenhuoltoon osaa antaa perusterveydenhuollon hoitavalle lääkärille riittävät ohjeet psykososiaalisen hoidon seurannan ja mahdollisen lopetuksen toteuttamiseksi

Tiedonhallinta ja oppiminen

Seuraa ajankohtaista tieteellistä kirjallisuutta ja hoitosuosituksia aihealueeseen liittyen.

Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)

Osoittaa osaavansa arvioida psykososiaalisen hoidon tarpeen, suunnitella hoidon ja aloittaa ja huolehtia sen seurannasta/ seurannan ohjelmoimisesta

On tehnyt useita arvioita psykososiaalisten hoitojen tarpeesta ja ohjannut potilaita ja perheitä hoitoon ja järjestänyt hoidon seurannan 1) vanhemman kollegan ohjauksessa/konsultaation avulla 2) sekä itsenäisesti.

Edellä mainittuun tulee sisältyä useita eri psykososiaalisia hoitomuotoja

Osaa suhtautua psykososiaaliin hoitoihin tutkimustiedon pohjalta

Otaa huomioon lapsen ja huoltajien psykososiaaliin hoitoihin liittyvät kysymykset, huolenaiheet ja mielipiteet

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Itseopiskelu ja erikoistuvien lääkäreiden koulutukset (psykososiaaliset hoidot)

Käytännön harjoittelu osana kliinistä työtä

Osallistuminen terapiakoulutukseen mahdollisuuksien mukaan

Osallistuminen psykososiaalisten interventioiden koulutuksiin

Arviointimenetelmät

Arviointi lähikouluttajatapaamisissa arviointikeskustelun avulla.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Lähiohjaajan hyväksynnän perusteella kouluttaja tekee lopullisen luottamuspäätöksen

Osaamisen edistymistä arvioidaan erikoislääkärikoulutuksen eri vaiheissa.

EPA 7 - Mielenterveyslain mukaisen tarkkailuprosessin toteuttaminen

Määritelmä ja rajoitukset

Erikoistuva tuntee mielenterveyslain määrittelemän tarkkailuprosessin sisällön ja osaa soveltaa sitä alaikäisen potilaan hoidossa. Hänellä on kykyä arvioida itsemääräämisoikeuden rajoittamista oikeudellisenä toimenpiteenä suhteessa lapsen muihin tarpeisiin. Erikoistuva tuntee tarkkailuprosessiin liittyvät lomakkeet, osaa itse laatia M1-lähetteen ja osaa antaa neuvontaa muille lääkäreille lähetteen laatimisen periaatteista ja sitä koskevasta lainsäädännöstä. Erikoistuva osaa arvioida lapsen kehitystasoa, psyykkistä vointia, mahdollisia psykoottisia oireita, itsetuhoisuutta ja väkivaltariskiä. Hän kykenee arvioimaan ja kirjaamaan tarkkailun aloittamisen edellytykset eri tilanteissa (M1-lähetteellä tuleva, vapaaehtoisessa hoidossa oleva, tahdosta riippumattoman hoidon jatkaminen). Erikoistuva osaa toteuttaa alaikäisen potilaan tarkkailujakson ja laatia sen pohjalta tarkkailulausunnon.

Mahdolliset riskit ja komplikaatiot

Aihealueen puutteellinen osaaminen voi vaarantaa potilaan oikeuksia, terveyttä tai hänen tai muiden turvallisuutta, mikäli tahdosta riippumattoman hoidon tarvetta ja sen edellytyksiä ei tunnisteta oikein.

Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet

Lääketieteellinen osaaminen

- hallitsee lapsen psyykkisen voiminnan arvioinnin ja tunnistaa vakavan mielenterveyden häiriön, kuten psykoosioireet, itsemurhavaaran ja väkivaltariskin
- osaa arvioida lapsen kehitystasoa ja kykyä päättää omasta hoidostaan
- osaa arvioida, milloin vakava mielenterveyden häiriö vaarantaa lapsen kehityksen
- osaa haastatella lapsen huoltajat ja päätöksen kannalta olennaiset muut aikuiset
- osaa huomioida mahdolliset somaattiset psyykkiseen vointiin vaikuttavat ja mahdollisesti hoitoa edellyttävät asiat
- osaa integroida kootut tiedot osastohoidon välttämättömyyden tai avohoidon soveltuvuuden arvioimista varten

Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot

- pystyy viestimään mielenterveyslain mukaisesta tarkkailuprosessista lapselle, huoltajille ja yhteistyötahoille selkeästi ja ymmärrettävästi
- tuntee muiden työntekijöiden tekemien havaintojen merkityksen osana arviointiprosessia
- tunnistaa monialaisen yhteistyön tarpeen ja käynnistää tarvittaessa yhteistyön esimerkiksi sosiaalitoimen kanssa

Johtaminen ja ammatillisuus

- osaa ohjata moniammatillisen työryhmän toimintaa tarkkailuprosessin aikana
- osaa laatia perustellun M2-lausunnon
- tuntee paikalliset lapsiperheiden ja mielenterveyspalvelut ja osaa arvioida soveltuvatko ne potilaan hoitoon

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Lastenpsykiatrian erikoisalapäivystäjänä toimiminen ja tässä yhteydessä muiden alojen lääkärien konsultointi ja tarkkailujaksojen aloittamisesta päättäminen eri tilanteissa.

Harjoittelu osastolla, jossa toteutetaan mielenterveyslain mukaisia tarkkailuprosesseja.

Osallistuminen erikoislääkärin ohjauksessa kaikkiin tarkkailuprosessin osa-alueisiin ja tarkkailulausunnon laatimiseen.

Perehtyminen lainsäädäntöön ja vakavan mielenterveyden häiriön käsitteeseen koulutuksissa ja kirjallisuuden perusteella.

Arviointimenetelmät

Lähikouluttajan tekemä arviointi tarkkailun toteuttamisesta ja erikoistuvan laatimasta M2-tarkkailulausunnosta.

Itsearviointi.

Tavoitteena erikoistuvan itsenäisesti toteuttama tarkkailuprosessi ja itsenäisesti laadittu M2-tarkkailulausunto.

Koulutuksen vaihe, jossa yleensä saavutetaan

Vaihe, jossa erikoistuva työskentelee osastolla, jossa toteutetaan mielenterveyslain mukaisia tarkkailuprosesseja.

Lähiohjaajan arvioinnin perusteella kouluttaja tekee lopullisen luottamus päätöksen.

EPA 8 - Näyttöön perustuva lääketiede EPA - Potilaan ongelman ratkaisu tietohaun avulla

Määritelmät ja rajoitukset

Tehtävässä käsitellään kliinistä ongelmaa, jonka ratkaisuun tarvitaan tietohakua, joko siksi, että tilanne on harvinainen tai muuttunut tai muuten halutaan varmistaa oikea toimintalinja. Ongelma voi olla erikoistumisen alkuvaiheessa yksinkertainen ja tietohaun kohde selkeä ja helposti löydettävissä ja näytön aste valmiiksi arvioitu (esim. Käypä hoito -suositus). Erikoistumisen edetessä käsitellään ongelmia, joiden ratkaisussa tarvitaan vaativampaa kirjallisuuden hakemista ja löytyneen tiedon arviointia.

Tärkeimmät osaamisalueet

- Lääketieteellinen osaaminen
- Oma osaaminen ja tiedonhallinta
- Ammatillisuus

Tarvittava kokemus, tiedot, taidot, asenteet ja suoriutuminen

Tietohaun prosessi

1. Kliinisen, vastattavissa olevan kysymyksen muotoilu
2. Evidenssin hakeminen
 - o Käytetyt tietokannat (oppikirjat, UpToDate, suositukset, PubMed)
 - o Hakusanat, rajaukset
 - o Oleellisten suositusten, meta-analyysien tai yksittäisten artikkelien löytäminen
3. Löydetyt näytön kriittinen arviointi
 - o Perustuuko löydetty tieto (esimerkiksi suositus tai hoito-ohje) näyttöön?
 - o Katsauksen tai meta-analyysin luotettavuuden arviointi
 - o Yksittäisen artikkelin arviointi
 - Tutkimusasetelma
 - Mitä mitattiin ja miten
 - Mihin verrattiin
 - Mikä oli tulos ja kuinka tarkka arvio siitä saatiin
 - Tutkimuksen mahdolliset virhelähteet
4. Yhteenvedon tekeminen ja näytön soveltaminen omaan potilaaseen, siitä kertominen potilaalle ja työyhteisölle, uusien toimintatapojen käyttöönotto uuteen näyttöön perustuen
5. Oman suorituksen arviointi

Ohjaus- ja harjoittelumenetelmät

Toistot eritasoisilla ongelmilla erikoistumisen eri vaiheissa

Kouluttajan arvio tehtävän tasosta

Helppo/Keskivaikea/Vaikea

Osaamisen arvioinnissa käytetyt menetelmät ja päätöksen perusteet

Ohjaaja voi havainnoida prosessia. Itsenäisesti suoritettun ongelmanratkaisun tulos ja perusteet käydään yhdessä läpi.

Osaamisen edistymistä arvioidaan erikoislääkärikoulutuksen eri vaiheissa.